

קונטרס

טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

יז

מבן
טעם
זקנים
שיחותיו של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

נתון תתן לו – ולא ירע לבכך בתתך לו

להרחיב הפתחים של הקדושה

לפי הטף

ציון במשפט תפדה

ויקם משה את המשכן

כי מרחמם ינהגם

מנעימין זה לזה

טוב מעט לצדיק

דאחיד בשמיא וארעא

מחשבה מועלת לדברי תורה

אשר שם 'שמות' בארץ



כל הזכויות שמורות

שער ועימוד: י. גרוס

0527644765

הערות והארות מתקבלות בחפץ לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב

(מארה"ק: 0722-573-456) 1-845-200-0443

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

0548432460

bn5710048@gmail.com

פרשת כי תשא תשל"ד

ובו חלק משיעור בספה"ק ליקוטי מוהר"ן תורה ס"ו – ותורה ב'
(טייפ מספר 19#)

כי מרחמם ינהגם

(חסרה ההתחלה) הרבי אומר: "מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג", משם נראה שהפשט הוא: מי שהוא 'רחמן' – שהוא עוסק כל העת במידת הרחמנות, הוא רחמן, הוא עוסק תמיד להמשיך רחמנות, להמשיך כל מיני עצות של רחמנות, רחמנות! כל עסקו הוא להמשיך רחמנות – הוא יכול להיות מנהיג! ובמנהיג כזה חפץ הקדוש ברוך הוא!

האם זה דבר של מה בכך? וכי ניתן לתאר זאת?! אדם – משה רבינו – במשך שנה תמימה הוא עומל ומתייגע לקרב את 'יציאת מצרים', 'באותות ומופתים', 'קריעת ים-סוף', והוא מקרב כבר את עם ישראל לתורה, התורה כבר ניתנה, נורא נוראות – המדרש בפרשת השבוע² מתאר כיצד בקבלת התורה פרחו נשמות ישראל, געוואלד!

הערות ומראי מקומות

א.. ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה ז' אות א': "כי מרחמם ינהגם" (ישעיה מ"ט) – היינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג".

ב.. מדרש רבה שמות, כ"ט ד'.

— חולפים להם ארבעים יום וכבר עושים 'עגל'? ! מבזים כל כך את הצדיק? ! מה עם כבוד הצדיק? ! היכן כבודו של משה? ! מבזים את הצדיק – נורא נוראות, געוואלד! לכאורה צריך היה משה רבינו לומר להקב"ה: "אתה אכן צודק, הבא עליהם 'כליה', הם הרי עזי פנים!" אך לא – "ויחל משה" ! הגמרא מפרשת' ש'חלחלה' אחזה במשה, הוא השליך את עצמו מנגד; מובא במדרש": "לא הניח משה זווית ברקיע שלא נתחבט בה", בכל פינה, בכל מקום! הלא כך כתוב בתורה "ויחל משה" – עד שהקב"ה נתרצה למשה ואמר "סלחתי כדברך" !

במנהיג כזה חפץ הקדוש ברוך הוא !

הקב"ה אמר למשה "הניחה לי" – עזוב אותי, הנח לי ! אומרת הגמרא – בזה רימז לו הקב"ה שהדבר תלוי 'בו' ! מדוע הקב"ה אמר לו "הניחה לי"? כדי לרמז ולסמן לו שהוא חפץ בקיום עם ישראל – הדבר תלוי 'בך' !

"הניחה לי" פירושו – חדל מלרצות ולפייס אותי, אלך "ואכלם" ! (אמר משה לקב"ה אתה אומר) "הניחה לי"? ! אני לא אניח ולא ארפה !!!



הערות ומראי מקומות

ג.. עיין ליקוטי הלכות הל' שבת ו' אות י"ג: "עקר חטא העגל היה פגם אמונה, שעשו עבודה זרה ופגמו באמונה, ועקר הפגם היה על ידי פגם אמונת חכמים, שעל ידי זה באו לעבודה זרה ועשו אותו מעשה, כמו שכתוב שם 'כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו', שהיה קשה להם קשיות על משה על שאחר לירד, ולא בטלו דעתם להאמין בו שבודאי דרכיו ישרים, אף על פי שאינם יכולים להבין בשכלם, אבל הם לא האמינו אז במשה, ופגמו באמונת חכמים, עד שבאו למה שבאור".

ד.. עיין ברכות דף ל"ב ע"ב.

ה.. עיין מדרש רבה פרשה ג' פסוק י"א: אמר ר' חייא בר אבא, לא הניח משה זווית ברקיע שלא נתחבט בה, פירושו: שלא הניח שום צד של זכות שלא לימוד על ישראל (עץ יוסף – שם)

ו.. עיין שמות ל"ב ט' רש"י ד"ה הניחה לי.

ז.. שמות ל"ב י'.

ה פרשת כי תשא תשל"ד

ישנו מדרש^ח: כש'המן הרשע' גזר "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים" אמר לו הקב"ה: "אתה גוזר 'להשמיד'?! כשאני גזרתי 'להשמיד' דבר לא עזר לי, משה רבינו אמר 'לא' – אז 'לא'! ואתה בא ואומר 'להשמיד'?! נראה לך שתוכל 'להשמיד'!?"

משה אמר 'לא' – אז 'לא', במנהיג כזה חפץ הקב"ה! ואפילו בזמן כזה שחטאו ב'עגל' רח"ל, האם זה דבר של מה בכך?!

על הפסוק "סלחתי כדברך" אומר המדרש^ט – בפרשת שלח לך פרשת ה'מרגלים' – "סלחתי כדברך ואולם חי אני", אומר המדרש: משה רבינו אמר להקב"ה: "אתה אומר "אכנו בדבר", ואני אומר "סלח נא", הדבר מוכרע, נראה מי נוצח, אתה ה' או אני?! " אמר לו הקב"ה: "משה, אתה ניצחת לא אני!" כך מובא במדרש – אמר לו הקב"ה למשה: משה ניצחתני, "סלחתי כדברך!".

מונעימין זה לזה

זהו דבר נפלא, זה מנהיג כזה – שבו תלוי קיום העולם! הוא המנהיג 'עכשיו' – והוא המנהיג שיהיה 'לעתיד לבוא' – "מה שיהיה הוא שיהיה" (ר"ת "משה"), הוא המנהיג גם לעתיד לבוא!

הערות ומראי מקומות

ח.. מדרש רבה, אסתר ד' י'.

ט.. מדרש רבה, דברים ה' י"ב.

י.. תיקוני הזוהר, תיקון ס"ט דף קי"ב ע"ב, עפ"י הפסוק בקהלת א', ועי' ליקוטי מוהר"ן תו' ז' תניינא אות ב'.

טעם זקנים 1

זהו כל עניינו של הרבי! זה מה שאנחנו צריכים, בדרך זו עלינו ללכת, הנהגתנו אחד עם השני צריכה להיות – רק עם מידת הרחמנות! עם ישוב הדעת, ללא כעס וקפידה!¹

הרבי אמר: "אז משיח וועט אפנעמען דער וועלט – ער וועט נישט אויסשיסן קיין איין פולווער – כמשיח יכבוש את העולם – הוא לא יירה ולו 'קנה שריפה' אחד!"².

זהו כל עניינו, זוהי דרכנו – בנעימות! "מנעימין זה לזה!"³.

באם נקלעתי למצב שאני צריך להוכיח מישהו, אני רואה עוולה שהשני עשה, עלי לבקש לפני כן מהקב"ה: "כיצד עלי להוכיח אותו? באלו מילים עלי להשתמש – שלא אחליש את דעתו של השני, שלא ייפול ברוחו בגללי?!"⁴ לבקש מהשם יתברך!

הערות ומראי מקומות

יא... עיין ליקוטי הלכות ה' השכמת הבוקר ד' באריכות, וז"ל באות ט"ז: "...והנה ענין מחלקת הנ"ל בענין ההתקרבנות הנפשות הרחוקות מאד מאד, שאין ראוי מן הדין לקרובן, הנה ענין מחלקת זאת, זהו בחינת כלל המחלקת שבכל דור על הצדיקים השלמים העוסקים לקבל נפשות הרחוקים להשם יתברך, שרבים מאד קמים עליהם, וגם רבים מגדולי הצדיקים חולקים עליהם, מחמת שמדת הדין מתלבש בהם, ועל-ידי זה נכנס בלבם טינא, עד שנדמה להם כאלו אינו מתנהג כראוי וחולקים עליו, כאשר כבר היה לעולמים ברוב הדורות, ובפרט בימינו בעקבות משיחא שנתרבה הקטגוריא בין התלמידי חכמים מאד, וביותר על רבנו הגדול והנורא צוק"ל, על אשר מסר נפשו מנגד, ועסק כל ימיו לרחם על ישראל על כל הרחוקים לקרבם להשם יתברך".

יב... עיין שבחי הר"ן אות כ"ב: "...וגדל עצם הפלגת מדת טובו היה מפרסם לכל מפיריו, כי היה רק כלו טוב בלי שום צד קפדה וכעס כלל, רק כלו טוב. וזה זכה בארץ ישראל כנ"ל... עד שאחר-כך אפלו מי שהיה עושה לו כל הרעות שבפולם לא היה בלבבו שום צד שנאה וקפדא עליו, אדרבא היה אוהבו ולא היה בלבבו עליו כלל כי היה רק כלו טוב ממש".

יג... עיין ליקוטי מוהר"ן תו' ב' בתחלתו "עקר כלי-זינו של משיח הוא התפלה... וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיקבש, הכל ממש".

יד... עיין ליקוטי מוהר"ן תו' ע"א תניינא, עפ"י הגמ' סנהדרין דף כ"ד ע"א.

פרשת כי תשא תשל"ד ז

הרבי אומר בזה הלשון: "תמה אני אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח^{טו}?!" לא כל אחד ראוי להוכיח! זוהי אכן מצווה מן התורה – "הוכח תוכיח", אולם לא כל אחד ראוי לזה^{טז}!

מהי עצתו של הרבי? לבקש לפני מהקב"ה: "כיצד אוכיח את השני?" אני מוכרח, אני צריך לדבר עם השני – "באיזה אופן עליי לדבר אתו ושלא יחשוב שאני מתכוון למשהו?!"

עם 'תפילה' הרי שכן שייך להוכיח את השני! אולם לא 'ברכים' – התוכחה צריכה להיאמר ביחידות בעדינות ובנחת^{יז}.

זהו 'הילוך' שלם, זוהי 'עבודה' שלימה! לא דבר של מה בכך!



טוב מעט לצדיק

(ר' בירך רובינסון: בראש השנה האחרון של הרבי, כמה אנשים השתתפו?) היה ציבור גדול, אצל הרבי היה ציבור גדול^{יח}! (ר' בירך: הרי השתתפו בקיבוץ כמה מאות אנשים, מדוע אם כן 'שמות הצדיקים' קצר כל כך?!) ישנם שמות שלא מופיעים, לא כולם מזכרים.

הערות ומראי מקומות

טו.. מס' ערכין דף ט"ז ע"ב.

טז.. עיין ליקוטי מוהר"ן ריש תו' ח' תניינא, ועי' היטב ליקוטי עצות ערך תוכחה אות כ'.

יז.. עיין מגן אברהם בשו"ע או"ח סי' קנ"ו ס"ק ב', וסי' תר"ח ס"ק ג'.

יח.. עיין במכתב רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל בענין אר"י, נדפס בס' ביאור הליקוטים סי' קנ"ה: "בהראש השנה בימי חייו הקדושים באו אליו לאומן על ראש השנה האחרון לערך חמש או שש מאות אנשים, ובלשון בני אדם בדרך אומדנא היה מרגלא בפומייהו לומר, שבאו אליו אז בערך אלף אנשים, כן שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל".

(ר' בירך: מסופר שלרבי ר' אלימלך מליזענ'סק" היו בתחילה "שמונה עשר" חסידים, ובהמשך היו לו "ארבעים" חסידים, הכריז הרבי ר' אלימלך שאף אחד לא יבוא לסעוד אצלו - לא! הוא אמר בזה הלשון: "אלו הם כבר חסידיו של הבעל דבר!".

לרבי ר' אלימלך מליזענ'סק" היו תחילה רק 'שמונה עשר חסידים' (רצ"ל: תלמידיו המקורבים אליו ביותר), בהמשך התווספו ובאו עוד תלמידים, ענה הרבי ר' אלימלך ואמר: "אלו הם כבר חסידיו של הבעל דבר!".

אולם ל'בעל שם טוב' הקדוש היו "מאות תלמידים", וביניהם גם פשוטי עם, 'תהילים'ניקעס', כאלו שאפילו להתפלל הם לא ידעו, אנשים פשוטים! זו כבר הייתה הנהגה מסוג שונה.

כך גם אצל "המגיד ממעזריטש", 'עריכת השולחן' היה באופן חריף, לא כל אחד רשאי היה להתקרב לשולחן - לגשת למגיד"ט!



(ר' בירך: ה'תולדות' היה אצל ה'מגיד ממעזריטש'?) בפעם היחידה שהוא היה אצל המגיד - בשבת, הוא לא השתתף בעריכת שולחנו של המגיד, ה'תולדות' היה מבוגר בגילו מהמגיד.

יש לי ברשותי את ספר ה'תולדות', בסופו מובא שבהסתלקותו היה ה'תולדות' בן "מאה ועשר שנים". הבעל שם טוב ברכו שיאריך ימים כמנין ימי חייו של "יוסף הצדיק" - יוסף הצדיק חי מאה ועשר שנים!²

(ר' בירך: במילים "שמעתי ממורי" התרוממה 'מיטתו' [שם שכב מחמת חלישותו]!) אכן כן!³



הערות ומראי מקומות

יט.. עיין בארוכה בשיח שרפי קודש ח"א סימן קל"ד.

כ.. עיין שיח שרפי קודש ח"ג אות תר"י.

כא.. עיין שבחי רב ייב"י.

דאחיד בשמיא וארעא

הבעל שם טוב היה חידוש, הנהגת הבעל שם טוב הייתה – הוא 'האיר פנים' לכל יהודי! הייתה לו דרך בה נהג עם 'גדולים במעלה', ודרך בה נהג עם 'קטנים במעלה'!

תלמידיו של הבעל שם טוב בחרו להם דרך אחרת (כלומר, לקרב רק את הגדולים במעלה, כנ"ל). אולם הרבי בחר בדרך כזו – דרכו של הרבי היא דרך מופלאה! דרכו היא הן 'גדולים במעלה', והן 'קטנים במעלה'! הרבי לא קירבם סתם כך, אלא הראה להם – לקטנים במעלה, ש"השם יתברך עמכם, ואצלכם, ועל ידכם, אל תיראו!", ומאידך לגדולים במעלה הראה הרבי – "מה אתם יודעים? מה אתם רואים? מה כבר טעמתם בחייכם?! – לאחוז בשתי הקצוות, זוהי השלימות. הרבי אומר שכך צריכה להיות הנהגתו של הצדיק^כ!



(השואל: הרבי ראה את ה'תולדות'?) כן, פעם אחת! הרבי היה אז ילד רך בשנים, והייתה 'עגלה' שנסעה מהעיר 'מעז'יבוז' ל'פולנאה' — אם הנסיעה לא

הערות ומראי מקומות

כב.. עיין ליקוטי מוהר"ן תניינא תו' ז' אות ז': "...והפכלל, שהצדיק עקר שלמותו, כשיש לו שני הבחינות הנ"ל, דהינו שידע איך לדבר וללמד ולהאיר בכל אחד ואחד, בדרי מעלה ודרי מטה, בעליונים ובתחתונים, בשמים ובארץ, שהם בחינת גדולים וקטנים, הינו שלהגדולים במעלה, בני עליה, בחינת דרי מעלה, צריך שיהיה כח להצדיק להראות להם ולגלות להם, שעדין אינם יודעים כלל מהשם יתברך, בחינת: 'מה חמית מה פשפשת' וכו', וזה הלמוד וההשגה הוא צריך להאיר ולהכניס בהגדולים במעלה, שהם בחינת דרי מעלה. ולהפך, יש בני-אדם שמונחים במדרגה התחתונה מאד, עד שהיו מיאשין את עצמן לגמרי ח"ו, כי נדמה להם שהם רחוקים מאד מהשם יתברך, וכבר אבד נצחם ותוחלתם מה', צריך הצדיק שיהיה לו כח לעוררם ולהקיצם, שלא יהיו מיאשין עצמן בשום אופן בעולם, יהיה איך שיהיה, ולהראות להם ולהאיר בהם, כי עדין ה' עמם ואצלם וקרוב להם, ואפלו בתוך הארץ ממש, אפלו אם נפל לשאול תחתיות ח"ו, אף-על-פי-כן שם דיקא נמצא כבודו יתברך, כי 'מלא כל הארץ כבודו', וזה בחינת כל, שיש להצדיק". ועיין גם בתו' ס"ח שם.

נעשית ב'רכבת', רק ב'סוס ועגלה', הדרך היא בסך הכל 'עשר - חמש עשרה' קילומטר, לא מאד רחוק!

נסעה 'עגלה' ממעז'יבוז לפולנאה, תלמידיו של הבעל שם טוב הקדוש נסעו ל'רב מפולנאה'. הרבי היה אז ילד רך בשנים, וחפץ היה להצטרף לנסיעה, אולם תלמידי הבעל שם לא הסכימו - ילד כזה קטן שייסע? ! אולם הרבי היה 'עקשן', הרבי היה עקשן כבר בשנות ילדותו. הציב הרבי את רגלו על מדרגת הברזל, ולא הסכים לזוז! התלמידים לא הסכימו שיצטרף, אולם הוא לא זז ממקומו, ילד!

הלך אחד התלמידים - כמדומני שהיה זה "רבי חיים קראסנער" - הרים את הרבי, והושיבו עליו. בנסיעה ההיא ראה הרבי את ה'תולדות'! הרבי הודה לאותו תלמיד שהרימו והכניסו לעגלה! זו הפעם היחידה בה ראה הרבי את התולדות!



(השואל: היה פעם ש'רבי חיים קראסנער' לן עם הרבי במקום אחד?) היה זה בשנות ילדותו של הרבי, הרבי היה אז ילד רך בשנים. אמו של הרבי מרת 'פיגא' הייתה צריכה לנסוע, אז השאירה את בנה אצל רבי חיים קראסנער במעז'יבוז - רבי חיים שהה באותה עת במעז'יבוז, הוא הגיע להשתטח על ציונו של הבעל שם הקדוש, אמרה לו מרת פיגא: "אני משאירה את הילד ברשותך!".

כשאמו של הרבי שבה מדרכה, אמר לה רבי חיים קראסנער: "שמרתי על בנך חזק כל כך שביטלתי בגלל זה את ה'סדר חצות' שלי!" - הוא ישן עמו באותו חדר - "כדי שלא אעיר אותו, נזהרתי שלא לקום ממיטתי - אם אקום ממיטתי הילד יתעורר!". אמר רבי חיים קראסנער: "שמרתי על בנך חזק כל כך שביטלתי בגלל זה את ה'סדר חצות' שלי שלא יתעורר" - כך אמר רבי חיים לאמו של הרבי. הסיפור התרחש כשהרבי עדיין היה ילד קטן!



פרשת כי תשא תשל"ד יא

(ר' משה ביננשטוק: מספרים על הרבי שבקטנתו הוא אף פעם לא בכה כדי שלא לצער את אמו! שמעתם על כך?) שמעתי על כך, כן! ילד, כשמסרקים את שערותיו – הרבי אף פעם לא בכה!



טוב, בקיצור, שהקדוש ברוך הוא ירחם עלינו, שנתקרב – שנתקרב לרבי! יש לנו רבי גדול מאד, והוא חפץ בקרבת כל אחד ואחד!



(משוחחים אודות רבי חיים קיבליטש'ער ז"ל מחשובי אנ"ש, שנודמן פעם איזה מתנגד שציער אותו) היה זה בסעודה שלישית שהתארכה עד מאוחר, לאחר צאת הכוכבים. אותו מתנגד הציק לר' חיים במשך השבת, ואחר כך אף התבטא ואמר איזה מילת גנאי על הרבי, הלך רבי חיים קיבליטש'ער – שידוע היה בחריפותו – נטל 'פמוט' בידו, השליך בראשו של המתנגד ואמר לו: "אני נשבע לך בשבת קודש שעשית כך וכך (עברת עבירה חמורה), אחרת לא היה לך פה מאוס כל כך לדבר כאלו כמילים!!! " ככה אמר רבי חיים לאותו מתנגד, והוא שתק, אותו מתנגד לא ענה, הוא הודה בעצמו – רבי חיים סיפר לי זאת!¹

(רמ"ב: נראה שרבי חיים היה 'בעל השגה', אני מתכוון לומר – שיאמר 'אני נשבע') הוא היה למדן גדול ועובד השם מופלג – רבי חיים! הסיפור התרחש בשבת כשהוא עדיין היה אברך צעיר, הם היו 'אברכים מסוג אחר'!

אכן "איציק באבריניצ'ער" היה חתנו של רבי חיים – (רמ"ב: איציק באבריניצ'ער היה ניין של רבי נתן?) כן כן. (רמ"ב: בנו של רבי נתן ב"ר נחמן בן מוהרנ"ת) כן! והיה חתנו של רבי חיים! — (חסר קצת)



הערות ומראי מקומות

כג.. עיין היטב בעלים לתרופה – מכתבי מוהרנ"ת, מכתב ק"פ בסופו, ובליקוטי הלכות הל' נדה ב' אות י"א.

כד.. עיין שיח שרפי קודש ח"ה אות רצ"ט.

מחשבה מועלת לדברי תורה

(לומד בליקוטי מוהר"ן תו' ס"ו אות ב'כ"ה): — "כִּי קִדְּם שְׂמוּצִיאֵין מִכַּח אֶל הַפֻּעַל", כל דבר. אדם – כשהוא חושב לעשות משהו, זה נקרא 'בכח', וכשהוא עושה זאת זה נקרא 'פועל', ובטרם הוא מוציא את הדבר 'מכח' אל 'הפועל' – אַזִּי הַכַּח וְהַפֻּעַל נִקְשְׂרִים בְּיַחַד! מה הכוונה ש'הכח' ו'הפועל' 'נקשרים ביחד'? 'הפועל' הרי עדיין לא החל, הוא רק 'בכח'?! אולם 'הפועל' כבר מונח ב'כח'!

אדם שחושב לבנות בית – ה'רצון' נקרא 'כח', וה'בנייה' נקראת 'פועל'! כשבמחשבתו לבנות בית, אזי 'הכח' ו'הפועל' – אומר הרבי – "נקשרים ביחד", וְאֵין הַפְּרֵשׁ בֵּינֵיהֶם, כִּי סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, כשבמחשבתו של האדם לבנות בית, הרי ש'הפועל' מונח כבר 'בכח'!



זוהי ידיעה נפלאה – כלפי 'התחזקות' – אדם שברצונו לפעול דבר מה, כיצד באמת יוכל לממש את רצונו ולהוציאו "מכח אל הפועל"? הוא הרי רק חושב? כיצד ייצא הדבר ל'פועל'?! התירוץ הוא: שהפועל מונח כבר בכח! באותו זמן שהוא 'רוצה' לעשות משהו, אזי 'הרצון' חזק כל כך, עד ש'הפועל' מונח כבר 'בכח', הוא מונח שם 'בכח'! ברגע שהוא רק 'רוצה' – הרי שהפועל

הערות ומראי מקומות

כה.. ז"ל בקיצור ליקוטי מוהר"ן שם אות ד': "כִּל הַמְצוּוֹת וְהַעֲבֵרוֹת, עֲקָנָן עַל-יַדֵּי שְׂמוּצִיאֵין מִכַּח אֶל הַפֻּעַל, כִּי עֲקָר שְׁלָמוֹת הַמְצוּנָה הוּא רַק כְּשִׁזְזָה לַעֲשׂוֹתָהּ בְּפֻעַל, וְכִשְׂמוּצִיאָהּ לַפֻּעַל הוּא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם מִמֶּשׁ. וְהָרִי הוּא מְקַיֵּם עוֹלָם מְלֵא, וְכֵן לְהַפֵּךְ בַּעֲבֵרָה ח"ו, בְּתַחֲלָה הַעֲבָרָה בְּכַח שְׂחֹשֵׁב לַעֲשׂוֹתָהּ ח"ו, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשִׂמוּצִיאָהּ לַפֻּעַל וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ, אֲזִי הוּא רִשְׁעֵ גָמוֹר וְחָשׁוֹב כְּמַת, וְהָרִי הוּא מְאֻבָּד עֲצָמוֹ וּמְאֻבָּד עוֹלָם מְלֵא ח"ו, כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא רַק עַל-יַדֵּי בְּחִינָה זֹאת שִׂיּוּצָהּ הַבְּרִיאָה מִכַּח אֶל הַפֻּעַל עַל יְדוֹ תִּבְרָךְ, וְעַל-פִּנּוּן בְּכָל עֲבָרָה ח"ו פּוֹגְמִין בְּכָלֵלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וּבְכָלֵלִיּוֹת הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן רַחֲמֵנָא לְשׂוּבָן. וְאֵין תִּקְוָה כִּי אִם בְּתִשׁוּבָה, כִּי עַל-יַדֵּי תִשׁוּבָה עַל-יַדֵּי שְׂמֵתִרְטִים עַל הַעֲבָרָה וְעוֹזְבִים אוֹתָהּ, עַל-יַדֵּי-זֶה נִתְתַּקֵּן כָּל הַנִּל, וְחֹזֵר וּמוּצִיא תִקְוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת מִכַּח אֶל הַפֻּעַל".

פרשת כי תשא תשל"ד יג

נמצא שם – או אז יכול הדבר לצאת "בפועל ממש!" – "סוף מעשה במחשבה תחילה!".

זהו כלל, כל פעולה שהאדם עושה, הוא חייב לחשוב על כך תחילה. אין מציאות כזאת שהאדם לא יחשוב תחילה. ב"סוף מעשה" יש הרי "מחשבה תחילה", נמצא, כשהדבר עדיין במחשבה, הרי ששם ה'מעשה' וה'מחשבה' מחוברים יחד!

דְּהִינּוּ פְּשֵׁהָאָדָם רוּצָה לַעֲשׂוֹת אֵיזָה דְּבָר, כְּגוֹן לְבָנוֹת בַּיִת – גם בתורה י"ח נוקט הרבי למשל "לבנות בית"^כ; ישנם נושאים רבים בהם נוקט הרבי את המשל "לבנות בית"^כ, כיוון שהעיקר הוא לבנות בית, האדם זקוק לבית^כ!

אדם שחפץ לבנות בית, צָרִיךְ לְחַשֵּׁב תְּחִלָּה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, אֵיךְ יִהְיֶה צִיּוֹר בְּנֵינָן בַּיִתוֹ, כיצד ייראה הבית, כיצד תראה צורת הבית? ! הבית כולו נמצא תחילה במחשבתו. ישנם שלשה חדרים, כאן יהיה המטבח, כאן יהיו שאר החדרים, צורת הבית כולה כבר נמצאת במחשבתו! האדם בוחר בדעתו כיצד ייראה הבית.

וְאֵז כְּשֶׁנִּגְמַר בְּמַחְשַׁבְתּוֹ דְּמוֹת בַּיִתוֹ, אֵזִי מִתְחִיל לְבָנוֹתוֹ, או אז הוא מתחיל בבנייה עצמה! אולם בטרם יש לו את ה'דמות' ואת ה'ציור' בשלמות, אז הוא רק 'חושב' – אחרי שצייר בדעתו את ה'ציור' כולו, כיצד יראה ביתו, או אז הוא עובר לבנייה עצמה!

נִמְצָא שְׁסוּף הַמַּעֲשֶׂה, בְּמַחְשַׁבָּה תְּחִלָּה, זהו לשון נפלא! האדם חושב בדעתו, ה'מעשה' כולו צריך להיות מונח במחשבתו! "אני רוצה לעשות כך

הערות ומראי מקומות

כו.. אות א'.

כז.. עיין ליקו"מ תו' צ"ד, ועוד.

כח.. עיין ליקוטי הלכות הלי' חלוקת שותפים ב' אות ב', ועוד.

וכך, ובמראה זה, ובצורה כזאת", הכל צריך להיות מונח במחשבה! (דהיינו, לא לעשות מצוות בבחינת 'מצוות אנשים מלומדה', ללא רצונות ומחשבות טובות)



וְקִדְמָה שְׁהוּצִיא מִפֶּה אֶל הַפֶּעַל, אֲזִי סוֹף הַמַּעֲשֶׂה נִקְשֵׁר עֲדִין בְּתַחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה, וְאִין הַפֶּרֶשׁ וְהַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם כָּלֵל, לַפְעָמִים הָאָדָם מַהֲרֵר בְּלִבּוֹ: "אִמְנֵם אֲנִי 'חֹשֵׁב וְרוֹצֵה', אֵךְ כִּי־צָד אֲצַלִּיחַ לְהוּצִיא זֹאת ל'פּוֹעֵל'? ! הַתִּירוּן הוּא: מִיד כְּשֵׁאתָה מִתְחִיל לְחֹשֵׁב וְלִרְצוֹת, אֲזִי הַפּוֹעֵל נִמְצָא כִּכֵּר בְּמַחְשָׁבָה, וּמִמִּילָא תּוֹכֵל גַּם לְהוּצִיאֹ ל'פּוֹעֵל' מִמֶּשׁ, זֹאת מִכִּוּוֹן שֶׁתִּכְפֵּךְ בְּהַתְחִלָּה נִמְצָא כִּכֵּר הַפּוֹעֵל, הַפּוֹעֵל מוֹנַח בְּמַחְשָׁבָה – הַפּוֹעֵל וְהַכֹּחַ שׁוּוִים זֶה לְזֶה! "נִקְשֵׁר" – אֹמֵר הַרְבִּי – "וְאִין הַפֶּרֶשׁ וְהַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם כָּלֵל".

וְצָרִיךְ לְרְאוֹת לְהוּצִיא מִפֶּה אֶל הַפֶּעַל, 'הַפּוֹעֵל' כִּכֵּר נִמְצָא, לֹא רַק ה'מַחְשָׁבָה' לְבַד נִמְצָאת אֲצֵל הָאָדָם, אֲלֹא 'הַפּוֹעֵל' גַּם הוּא נִמְצָא ב'מַחְשַׁבְתּוֹ', 'הַפּוֹעֵל' נִקְשֵׁר ב'מַחְשָׁבָה', 'הַפּוֹעֵל' נִקְשֵׁר ב'כַּח'!

הָאָדָם צָרִיךְ לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם – בְּתַחֲלִילָה שְׁנֵיהֶם מִחוֹבְרִים יַחַד – וְהוּא צָרִיךְ לְהַפְרִיד אַחַד מֵהַשְּׁנַיִם! בְּרוֹגַע שֶׁהוּא חֹשֵׁב, 'הַפּוֹעֵל' נִמְצָא כִּכֵּר ב'מַחְשָׁבָה', וְעַל הָאָדָם לְהַשְׁתַּדֵּל לְהוּצִיא "מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל!", וְאֲזִי נִפְתָּחִין וְנִבְדָּלִין הַכַּח וְהַפֶּעַל, הֵם נִבְדָּלִים זֶה מִזֶּה!



וַיֵּשׁ הַפֶּרֶשׁ וְהַבְּדֵל בֵּין תַּחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת פֶּה, וּבֵין סוֹף הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהִיא בְּחִינַת פֶּעַל, וְזֶה בְּחִינַת אֶלֶף, כִּי אֵלּוּ הֵינּוּ שְׁתֵּי יוּדִין, וְאוֹ בְּאֶמְצַע, שֶׁהִיא בְּחִינַת פֶּתַח.

וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם יוּדִין, הֵם בְּחִינַת יו"ד בְּרֵאשׁ וַיּו"ד בְּסוֹף, שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח וּפֶעַל. הֵינּוּ בְּחִינַת הַיּו"ד שֶׁל שֵׁם הַעֲצָם, שֶׁהוּא שֵׁם הַיְוִיָּה בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא יו"ד בְּרֵאשׁ. אֲנַחְנוּ אֹמְרִים "הוּי-ה", אֹלָם לְאִמִּיתוֹ שֶׁל דְּבַר הַיּו"ד

נמצאת בתחילה, י' ה' וא"ו ה' – נמצא שה'ו"ד בראש', זה ה'ו"ד שבמחשבה – שְׁהוּא בְּחִינַת מַחְשְׁבָה תְּחִלָּה, בְּחִינַת כַּח. וְהוּ"ד הַשְּׁנִי, הִיא בְּחִינַת סוּף מְעֵשָׂה, בְּחִינַת פְּעַל, אַדְנִי"י זֶה כָּבֵר מַלְכוּת, 'עֲשִׂיה' שְׁעוֹשִׂים אֶת הַדָּבָר בְּפֹעַל.

וּבַתְּחִלָּה שְׁנֵי יוֹדֵי"ן אֵלּוּ הֵם נִקְשְׂרִין יַחַד, וְאֵין הַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם כַּנ"ל. באמצע ישנם שני שמות, יו"ד מצד זה, ויו"ד מצד זה – ובאמצע ישנם ששה אותיות, בתחילה שני היודי"ן הם "נקשר ביחד ואין הבדל ביניהם", והיכן הם שני ה'שמות'? באות אל"ף יש יו"ד בראש, ויו"ד בסוף, וא"ו באמצע, אולם הם נראים 'מקשה אחת'!

וְאַחַר כֵּן פְּשׁוּמוֹצִיאִין מִכַּח אֶל הַפְּעַל, הֵם נִפְתָּחִין וְנִבְדְּלִין כַּנ"ל, מ-יו"ד ראשונה ושלש אותיות נהיה שם הו"י, מ-יו"ד שנייה ושלש אותיות נהיה שם אַדְנִי"י.



נמצאנו למדים התחזקות נפלאה – כל ה'שמות' – כח ופועל – היו מקודם צירוף של האות 'אל"ף', אלא מאי? הם מחוברים יחדיו, ולא ניכר ההבדל שביניהם, הכח והפועל מחוברים יחדיו! נמצא ששני השמות מחוברים זה לזה, אולם כשמפרידים ביניהם – מתחברים אל ה'ו"ד שלש אותיות ונהיה שם הו"י"ה, שזה נקרא 'בכח', וכך גם ביו"ד השנייה מתחברים שלש אותיות – שזה נקרא 'בפועל' ונהיה שם אַדְנִי"י.

וְזֶה בְּחִינַת הַוָּאוּ שְׁבִתוֹף הָאֱלֹף, שְׁהוּא בְּחִינַת פְּתַח. הֵינּוּ מֵה שְׁנִפְתָּחִין וְנִבְדְּלִין אֵלּוּ הַשְּׁנֵי יוֹדֵי"ן, שְׁהֵם בְּחִינַת כַּח וּפְעַל כַּנ"ל:

וְזֹאת הַוָּאוּ שְׁבִתוֹף הָאֱלֹף, הוּא בְּחִינַת הַוָּאוּ אוֹתוֹת שֵׁשׁ בֵּין שְׁנֵי הַיּוֹדֵי"ן שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הַנ"ל, כְּזֶה, יֶאֱקָדוּנְקִי.

יש שני יודיין – ובאמצע יש ששה אותיות. מדוע באמת מתחלקים האותיות שלש בצד זה ושלוש בצד זה? מסביר הרבי: כי יש שלש אותיות אצל היו"ד של שם העצם – בשם הוי"ה, שהוא בְּחִינַת תְּחִלַּת הַמַּחְשָׁבָה. וְכֵן יֵשׁ שְׁלֹשׁ אוֹתוֹת אֶצֶל הַיּוֹ"ד שֶׁל שֵׁם הַכְּנוּי – שם אדני"י, שהוא בְּחִינַת סוֹף מַעֲשֵׂה.

כִּי בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת, שֶׁהֵם מְקוֹם וְצִיּוֹר וְזָמַן, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ אוֹתוֹת הַנִּ"ל. כְּגוֹן כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְבָנוֹת בֵּית, רואים שהרבי נוקט רבות בדוגמא "לבנות בית", צָרִיף לְחֹשֶׁב בְּאִיזָה מְקוֹם לְבָנוֹתוֹ, וּבְאִיזָה זְמַן, וּבְאִיזָה צִיּוֹר יִהְיֶה נִבְנָה הַבַּיִת, שלשה דברים! וכל זה נאמר כשהאדם אוּחַז עַדִּיין בשלב ה'רצון' – תּכַף "בתחילת המחשבה" יש כבר שלשה דברים: מְקוֹם, צִיּוֹר, וְזָמַן, וְכֵן בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, עַדִּיין מדובר כשזה "במחשבה", "בכח", וְכֵן אַחֲר־כֵּן בְּסוֹף הַמַּעֲשֵׂה, דִּהְיִנוּ כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֶת הַדְּבַר, יֵשׁ גַּם-כֵּן שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּ"ל, שֶׁהֵם מְקוֹם וְצִיּוֹר וְזָמַן.

וְזֶה בְּחִינּוֹת שְׁלֹשׁ אוֹתוֹת שֵׁשׁ אֶצֶל יוֹד בְּרֵאשׁ, שֶׁהִיא תְּחִלַּת הַמַּחְשָׁבָה – שֶׁהוא שם הוי"ה, וְכֵן יֵשׁ שְׁלֹשׁ אוֹתוֹת אֶצֶל יוֹד בְּסוֹף, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוֹף הַמַּעֲשֵׂה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאוֹר שֶׁבֵּין שְׁנֵי הַיּוֹדִין כַּנִּ"ל.



כפי הנראה, אדם שנמצא במצב כזה שהוא לא מצליח לפעול כלום שיידע – שברגע שהוא 'רוצה' לעשות משהו, תּכַף ומיד כשהוא 'רוצה' – זה כבר שם הוי"ה, זו ה'מחשבה' שלי! כמו כן עליו להגביר רצונותיו – שיצייר בדעתו ציור שלשת האותיות של "מקום ציור וזמן" – מדברים הרי מ"דברים שבקדושה" – שיצייר בדעתו: "כזה מין 'ציור' יהיה לזה, וכך יראה ה'מקום', ובזה ה'זמן"! , ברגע שהוא יצייר בדעתו היטב את שלשת הדברים הללו, או אז יתחיל חלק הפועל והדבר ייצא 'מכח' אל 'הפועל'!

(רמ"ב: מצטט שיחה משיחות הר"ן אות ס"ב בענין "מחשבה מועלת לדברי תורה" (ס) מכאן רואים שהמחשבה יש לה תוקף גדול! כשאני חושב - אני מצייר בדעתי את השם הוי"ה - ה-יו"ד מצטרף עם השלשה אותיות שהם "מקום ציור וזמן"! וזה אפילו כשהדבר רק ב'מחשבה', 'בכח'!

וכן ב'שם אדנ"י' ישנם שלשה אותיות שהם ה'פועל'. כשאני משתוקק ורוצה לזכות לדבר שבקדושה, עליי לצייר את ה'מקום' - באיזה 'מקום', באיזה 'זמן', ובאיזה 'ציור', הכל צריך להיות מצייר במחשבה, ועל-ידי-זה ייצא הדבר ל'פועל'!

אשר-על-כן אומר הרבי, שבאות 'אל"ף' - יש שני יודי"ן ו'פתח' ביניהם - שהוא הוא, ו"ה"פתח" הוא מלשון "נפתחין ונבדלין". באם בכל רצון והשתוקקות יש לי את שלשת הדברים הללו - נהיה וא"ו באמצע, והם הם השני שמות!

אשר שם 'שמות' באר"ן

מובא באמת בשם הבעל שם טוב שאמר: "אנחנו מלאים ב'שמות', אנחנו הולכים על 'שמות', אוכלים 'שמות', וחושבים 'שמות'!".

כל אלו הם דברי הרבי בתורה זו: ה'מחשבה' היא 'שם הוי"ה' - 'מקום ציור וזמן', וה'פעולה' היא 'שם אדנ"י'. בכל דבר יש שמות הקדושים, "אנחנו מלאים ב'שמות' הקדושים!", אה, שנדע ונכיר בחשיבותנו, שלא נשתטה! הרי זה נורא, געוואלד!

הערות ומראי מקומות

כט.. עיין שם אות ס"ב: "דע שיש בכני אדם סגלות גדולות כי יכולין לפעל על-ידי מחשבתם מה שהם חושבים".

יח טעם זקנים

בסידור 'שערי ציון' ב'מחזה המרכבה' שלאחר אמירת סדר 'תיקון חצות', מפרט שם המחבר: 'שני עיניים' – כנגד שני יודי"ן, ה'חוטם' – כנגד הוא"ו, וזהו 'שם הוי"ה'! אחר כך הוא ממשיך ומפרט את כל איברי הגוף – כולם שמות הקדושים! שמות, שמות!

כשזוכים והקדוש ברוך הוא עוזר, האדם שומר את עיניו, החוטם הוא יראת השם^ל, אזי נהיה 'שם הוי"ה'! בראשי מונח 'שם', 'שמות' רבים! שתי הרגליים ושאר כל האיברים – כולם מלאים שמות, כולם מלאים שמות!

ברם חלילה אם העיניים והחוטם אינם שמורים כראוי – בפרשת השבוע כתוב 'לא תנאף' – אומר המדרש^ל: "לא תהנה אף", זהו פגם החוטם!

כשהקדוש ברוך הוא עוזר ונשמרים מפגם הברית, שומרים את העיניים כראוי, את המחשבה, שומרים את הדיבור, את המח, שומרים על כולם כראוי, או אז נהיה צירוף נאה! החוטם יפה, העיניים יפים הם, נהיה באמת 'שם הוי"ה'!

אבל אם פוגמים חלילה בכח הראות, פוגמים בעיניים — אדם ששמור ונקי מפגם כלשהו הוא ממש – הוא מלא בשמות הקדושים! הוא מלא!

צדיק הוא כל כך גדול, כל כך גדול בעיניו יתברך, כל כך חשוב! כתוב בתהילים "ה' אוהב צדיקים" – לקדוש ברוך הוא יש אהבה לצדיקים! הצדיק מלא בשמות הקדושים, כל איבר ואיבר מלא בשמות הקדושים! העיניים הם שמות, החוטם הוא שמות, הרגליים הם שמות, הידיים הם שמות, האדם מלא בשמות הקדושים!

הערות ומראי מקומות

ל.. עיין תורה כ"א אות ב'.

לא.. מדרש רבה במדבר י' ב', ועי' ליקוטי מוהר"ן תו' ב' בסופו "עיקר הריח תלוי בטהרה" וכו'.

ט פרשת כי תשא תשל"ד

הזוהר הקדוש עושה עסק שלם סביב ה'עשר אצבעות' – שהם כנגד 'עשרת הדברות'!

כתוב בזוהר שהאדם לא ירים את ידיו, כי אם לצורך מצווה ובשעת התפילה! אבל לריק – שישגיח שלא להרים את ידיו, הם 'שמות הקדושים', חומרה רבה! לדבר מצווה צריך שירים את ידיו, אולם לא 'לריק'!

הזוהר מקלל בקללות נמרצות – לשונות נוראים כתובים בזוהר על אדם שמרים את ידיו לריק, וזאת בגלל שלעשר אצבעות יש כזה מין חשיבות, אה, געוואלד, מלאים בשמות!

אדם שיעצור לרגע ויתבונן: "עד כמה גדולה חשיבותו של יהודי, באיזו צורה צר הקדוש ברוך הוא את האדם?"!

מובא בספרים הקדושים שאת גודל האהבה שיש לקדוש ברוך הוא כלפי האדם – הוא גילה ב'ציור' שבו ברא את האדם! כמידת 'אהבה' שיש לו כלפי

הערות ומראי מקומות

לב.. עיין ליקוטי הלכות הל' קרחה וכתובת קעקע ג' אות א' – ב': "כל אחד מ'ישראל' הוא כלול מכל התורה כלה, כמו ש'נאמר, 'זאת התורה אדם'. כי כל אחד אחד מ'ישראל' כלול מ'מ"ח איברים וש"ה גידים, שהם מ'מ"ח מצוות עשה וש"ה מצוות לא תעשה, שהוא כלל כל התורה כלה... כי עקר הארת גוף האדם הוא רק על-ידי דרושי ובאורי התורה שמאיר בגופו, שעל-ידי זה זוכה להדרת פנים, ועל-ידי זה מאירין כל ששים רבוא אותיות התורה בתוך גופו ואיבריו... כי גופו כלול מכל אותיות התורה. ובאמת האדם הוא למעלה מהתורה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל כמה טפשאין וכו' דקמי מקמי אורייתא ולא לקמי מקמי צורבא מרבנן".

ועיין חיי מוהר"ן אות תק"ד: "מענין הפלגת גדלת האדם, אמר, כשהאדם עושה כף בידיו, נעשה כף בכל העולמות, וכשעושה כף בידיו, נעשה כף בכל העולמות. ואמר בזו הלשון 'ואס טייטש אמענש, אז ער טוט אזוי אמאך מיט דער האנד, ווערט אזוי גיטאן אין כל העולמות, אין אז ער טוט אזוי אמאך מיט דער האנד, ווערט אזוי גיטאן אין כל העולמות'".

ושם אות תק"ה: "אמר, 'אז מע זאל איבער קערן אמענטשן וואלט מען גיזעהן וויא אין איטליכן אדעריל הענגען אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות'. אם היו מהפכין את האדם (רצונו לומר לראות את פנימיותו) היו רואין שבכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות!"!

כ טעם זקנים

האדם – כך צורתו! בגוף האדם יש 'וורידים' כמנין 'לאווין' שבתורה. ומספר איברים כמנין 'עשות', ספר תורה! הוא בעצמו ספר תורה! העיניים – כנגד היודי"ן, החוטם – כנגד הוא"ו!

כשהקדוש ברוך הוא עוזר באמת וזוכים לשמור את האיברים כראוי, או אז האדם הוא ספר תורה ממש! תורה מלאה שמות! הגמרא אכן אומרת^{לג}: "כמה טיפשאי" אותם שקמים מפני 'ספר תורה', ולא קמים מפני 'תלמיד חכם'! הלא הוא מלא בשמות, הרי הוא עצמו ספר תורה, מדוע לא קמים לכבודו?!

צריך להרבות בדיבורים להשם יתברך, להשיח ולתאר לפניו "עד כמה גדולה חשיבותי"! , בעבודת השם מותר שיהיה 'גבהות לב'! "ויגבה לבו בדרכי השם"^{לד}! , "אני לא עוד איזה חפץ בעלמא! אני מלא בשמות הקדושים, נו, האם כך ראוי לי לנהוג?! הלא אני 'בן המלך'^{לה}! הרי אני מלא בציורים קדושים! מידות קדושות! האם ראוי לי לנהוג כך?!". — (חסר ההמשך)



הערות ומראי מקומות

לג.. מס' מכות דף כ"ב ע"ב.

לד.. דברי הימים-ב' י"ז ו', ועי' ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' קכ"ה.

לה.. מתוך הלשון בספר סיפורי מעשיות מעשה י"א – בן המלך ובן השפחה שנתחלפו: "...והבן הנ"ל שנתגַרש (אשר הוא בן המלך באמת) וְעָשָׂה מִה שְׁעָשָׂה, וּבִנְבוֹז מְעוֹתָיו – פֶּעַם אַחַת יָצָא לְבָדוֹ לְטִיל, וְהֵנִיחַ לְשֹׁכֵב, וְכֵן לֹא עַל דַּעְתּוֹ מִה שְׁעֵבֵר עָלָיו. וְחָשַׁב: מִה זֹאת עָשָׂה אֱלֹקִים לִי, אִם אֲנִי הֵבֵן־מֶלֶךְ – בְּיָדָי אֵינִי רְאוּי לִי זֹאת, וְאִם אֵינִי בֶן־הַמֶּלֶךְ – גַּם־כֵּן אֵינִי מְגִיעַ לִי זֹאת, לִהְיוֹת בּוֹרֵחַ וּמְגַרֵּשׁ. וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ: אֲדַרְבָּא, אִם כֵּן, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יְכוּל לַעֲשׂוֹת כְּזֹאת, לְהַחֲלִיף אֶת בֶּן־הַמֶּלֶךְ וְשִׁיעֵבֵר עָלָיו כְּנִל, אִם־כֵּן הֵיחָךְ מִה שְׁעָשִׂיתִי, וְכִי כָךְ הָיָה רְאוּי לִי לְהִתְנַהֵג, כְּמוֹ שְׁעָשִׂיתִי; וְהִתְחִיל לְהַצְטַעַר וּלְהִתְחַרֵּט מְאֹד עַל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שְׁעָשָׂה".

נתון תתן לו – ולא יירע לבכך בתתך לו

(מתוך שיעור בליקוטי מוהר"ן תורה ב', אות ד"ל) — על-ידי 'צדקה' זוכים ל'משפט', נמצא שאוּחַז על ידי זה בְּמִדַּת מִשְׁפָּט, וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיף לְהַפְרִישׁ צְדָקָה קוּדֵם הַתְּפִלָּה, (בבא בתרא י'. ובשולחן ערוך ארח חיים סימן צ"ב סעיף י'), פְּדֵי שְׂיוּכָל לְכַלְכַּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט.

כתוב שצריך לתת פרוטה לצדקה כשאוּחַזים בתפילה ב"ואתה מושל בכלי". היו אנ"ש אומרים – שאז צריך כבר 'לתת', אולם 'להפריש' – צריך שיפריש עוד קודם התפילה!

כשהעני מגיע צריך כבר 'לתת' לו, לעני אין זמן, הוא הרי רוצה ללכת! אלא מאי? 'מפרישים' צדקה קודם התפילה ובכך מקיימים את דברי הרבי "להפריש צדקה קודם התפילה" – מפרישים את הכסף לפני התפילה, וכשמגיעים ל"ואתה מושל בכל" נותנים.

הלא זה מה שכתוב בתורה ס"ז: כשיגיע ל"ואתה מושל בכל" ייתן צדקה!

ככה היו אנשי שלומינו מפרשים. לפני התפילה 'יפריש' לצדקה, ובתוך התפילה 'ייתן' צדקה! אדם יכול להפריש כסף רב, ומהכסף הזה לתת צדקה!

אחד שאין לפניו עני שיוכל לתת לו, אז הוא מפריש, וכשמגיע עני הוא נותן לו מן המופרש!

הערות ומראי מקומות

לו.. ז"ל בקיצור ליקוטי מוהר"ן שם אות י"ג: "צָרִיף לְהַפְרִישׁ צְדָקָה קִדְם הַתְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תְּפִלְתּוֹ שְׂגוּרָה בְּפִיו. גַּם עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה נִצּוּל מִמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת שְׁבִתְפִלָּה, וְיֻכַּל לְהַתְּפַלֵּל כְּרְאוּי שְׁלֵא יִטֶּה מִן הַצַּד לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשִׂמְאֹל, וְקַיִם לְכַלְכַּל כָּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט".

לו.. עיין מגן אברהם או"ח סי' נ"ו ס"ק ז' בשם האריז"ל, ועיין בליקוטי מוהר"ן תו' ס"ז אות ז'.

מהכסף שהוא הפריש לפני התפילה הוא נותן ב"ואתה מושל"; הוא רשאי להשתמש גם בשאר מעות, אולם כשהרבי אומר 'להפריש' – אין הכוונה שהוא צריך תקף ומיד 'לתת' (אלא ייתן בתוך התפילה).



"ר' דוד צבי"ל^ח – חמיו של רבי נתן פירש את הפסוק "נתן נתן" – 'נתן' ממעות ש'כבר נתת'! אדם שמשלשל מעות לקופת צדקה, אט אט מצטבר שם סכום כסף נכבד, אחר כך כשמגיע עני יש לו לתת נתינה יפה, והמצווה לא באה לו בקושי! "נתן נתן" – 'נתן' ממעות ש'כבר נתת', "ואל יירע לבבך" – מדוע? כי כבר הפרשת את המעות לפני כן! יש ברשותך קופה מלאה בכסף!

אצל ר' מיכ"ל^ט ראו הנהגה זו, הוא החזיק ברשותו קופה מלאה כסף וכשהגיע עני הוא נתן לו נתינה יפה ומכובדת! הכסף כבר הופרש לפני כן! "נתן נתן" – 'נתן' ממעות ש'כבר נתת', או אז יקויים "ואל יירע לבבך", הנתינה לא תקשה עליך – הרי יש לך קופה מלאה!



אנשי שלומינו נהגו לתת צדקה בטרם פנו לישון, בטרם ניגשו לאכול, בטרם ברכו 'ברכת המזון', כיצד הם עשו זאת? היה להם 'קופת צדקה' ולתוכה הכניסו את המעות, זה הכוונה 'להפריש', וחשובה 'הפרשת' הצדקה 'כנתינת' צדקה! עצם ההפרשה – יש לה חשיבות! 'ההפרשה' שווה לכל נפש, הרי לא תמיד מזדמן לפנינו עני – אחד שמתגורר בכפר וכדו' – אולם 'להפריש' הוא יכול! עצם הפרשת הצדקה חשובה כנתינת צדקה!

הערות ומראי מקומות

לח.. ה"ה הגאון המפורסם רבי דוד צבי אויערבאך זצ"ל, שהיה מכונה ע"י בני דורו "דער גרויסער ר' דוד צבי", רב ואב"ד המחוזות שאריגראד, קרעמיניץ, מאהילוב ועוד.

לט.. רבי מיכל ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל.

אחד שמרגיל עצמו להפריש 'מעשר' ממעותיו גם נוהג כך, הוא מניח את כספי המעשר לחוד: "אלו הם מעות מעשר", בינתיים הוא רק מפריש, הוא עוד לא נותן.

ר' מיכל'ע נהג לתת צדקה כל כך הרבה פעמים ביום, בכל נתינה הוא היה אומר את ה'לשם יחוד' לנתינת צדקה – לשם יחוד שמובא בסידור 'שערי ציון'! "נאשק'ע" עליו השלום^מ סיפר לי; תכף בהקיצו בחצות לילה – מיד הפריש מעות לצדקה! כשהוא ניגש לסעודה – הוא הפריש צדקה מספר פעמים; קודם נטילת ידיים; קודם ברכת המזון! מסתמא הוא ראה את אביו רבי יצחק נוהג כך, ורבי יצחק ראה זאת אצל אביו מוהרנ"ת^{מא}!

(השואל: רבי מיכל'ע עוד הכיר את רבי נתן?) כן! הוא ילד בן 'שבע-שמונה שנים' כשרבי נתן נפטר, אחיו "רבי דוד צבי" היה אז נער בן 'חמש עשרה – שש עשרה שנים'!

את הפירוש על "נתן נתן" אמר רבי נתן בשם חמיו!

זכורני, העניים מאנשי שלומינו היו מנדכים סכומים הגונים לצדקה! מהיכן היה להם?! כי קודם הם הפרישו לצדקה, וכשהגיע עני הם נתנו לו סכום הגון!

הערות ומראי מקומות

מ.. רבי נאשקע טולטשינ'ער ז"ל, ה"ה ר' נחמן ב"ר שכנא ב"ר דוד צבי ב"ר יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, מחשובי אנ"ש.

מא.. עיין שבחי הר"ן אות י"ג: "בימי ילדותו היה נוהג שהיה לוקח איזה גדולים, והחליפם על טפלים, ונכנס לבית הכנסת בהצנע דרך חלון וכיוצא, ולקח עמו הספר 'שערי ציון', ואמר ה'לשם יחוד של עשית מצוה, ולקח טפל אחד והשליכה לתוך המתן בסתר, ואחר-כך חזר ועשה עצמו כאלו הוא מסיח דעתו מזה, ואחר כך חזר ואמר לשם יחוד הנ"ל, וחזר והשליך פרוטה אחת לתוך המתן בסתר, וחזר והסית דעתו וחזר ואמר ה'לשם יחוד הנ"ל והשליך עוד פרוטה אחת, וכן חזר ועשה כמה פעמים, עד שהשליך כל הפרוטות לתוך המתן בסתר, ועל כל פרוטה ופרוטה אמר ה'לשם יחוד הנ"ל, וכונתו היה כדי שיעשה מצוות רבות, פי עבודתו היה בפשיטות גמור בלי שום חכמות כלל".

ה'הפרשה' עצמה נחשבת כנתינה, מספר פעמים מובא בחז"ל לעניין קרבנות, 'המותר', 'המותר^{מב}', מה הפירוש 'המותר'? שתחילה הפרישו, ואחר כך הביאו לביהמ"ק.



(ממשיך בלימוד ליקוטי מוהר"ן תורה ב') וְזֶה שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרָנָם לְבָרְכָה (בבא בתרא קכג.): לְמָה נָתַן יַעֲקֹב אֶת הַבְּכוֹרָה לְיוֹסֵף? – 'בכורה' מפרש הרבי לעיל זוהי 'עבודת התפילה'^{מג}, יעקב נתן זאת ליוסף, 'יעקב' – הוא 'משפט', מדוע הוא נתן זאת ליוסף דייקא? כי יוסף נתן צדקה! בְּשִׁבִיל שְׁפִלְכָל אוֹתוֹ, מְשָׁל לְבַעַל הַבֵּית שְׁגִידֵל יְתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכוּ', יוסף נתן צדקה, ולכן 'יעקב' – 'משפט' נתן לו את 'הבכורה' – 'עבודת התפילה'!



להרחיב הפתחים של הקדושה

בתורה "ואת העורבים"^{מד} אומר הרבי שהצדקה מרחבת כל הפתחים של הקדושה! היכן שיש לאדם 'פתח' בעבודת השם – הפתח מתרחב! כשהוא

הערות ומראי מקומות

מב.. עיין שקלים פרק ב' משנה ה'.

מג... אות ב'.

מד.. זה לשונו בקיצור ליקוטי מוהר"ן שם אות א' – ג': "עקר עבודת הצדקה היא לשבר האכזריות שלו להפכו לרחמנות להתנדב לצדקה. כי מי שהוא רחמן בטבעו ונותן צדקה מחמת רחמנות שבטבעו, אין זה עבודה, על-כן כל הנדיבי לב שרוצים לקיים מצות צדקה כראוי, צריכין לילף ולעבר בתחלה דרך בחינה זאת, דהיינו שבתחלה צריכין לשבר האכזריות שלהם שבטבעם להפכו לרחמנות לתן צדקה, כי זה עקר עבודת הצדקה כנ"ל. ועל-ידי-זה נתהפך גם רגז השם יתברך לרצון... הצדקה מרחבת כל הפתחים של הקדושה, שכשאינם נכנס באיזה דרך ועבודה מעבודת ה', אז הוא צריך לפתח שם פתח לכנס באותו הדרך, ובשביל זה כל ההתחלות קשות, ועל-ידי הצדקה מרחיב הפתח. ואפלו כשיש כבר פתח, הצדקה מרחבת ופותחת ביותר כל הפתחים של הקדושה, ועל-כן קדם כל מצוה ועבודה טוב לתן

כּה פּרשׂת כּי תשא תשל"ד

נכנס באיזה דרך ועבודה בעבודת ה', והוא רואה שקשה לו, שייתן צדקה – ועל-ידי-זה הולך הפתח ומתרחב יותר ויותר – 'עבודת הצדקה'!

יכול להיות שהרבי התכוון לכך; אמנם נתינת צדקה בלי לשבר אכזריות זו מצווה, אולם 'עבודת הצדקה', 'עבודה' – זה כבר עניין אחר...! נתינת צדקה פעמים רבות במשך היום!

כשעושים את המצווה כ'מצוות אנשים מלומדה' אין לכך את החשיבות הראויה; ולא רק כלפי 'צדקה', אלא כל דבר שבקדושה; אני עומד להתפלל – תפילה זו עבודה, 'עבודה שבלב זוהי תפילה^{מה}'! וכן שאר כל המצוות יש בהם הבדלים – אם המצווה נעשית עם 'עבודה' הרי שיש לכך חשיבות מרובה!

אחד שנותן צדקה עם אמירת ה'לשם יחוד' מספר פעמים במשך היום, הוא מרחיב יותר את הפתח! הוא מתפלל טוב יותר! וכן שאר דברים שבקדושה!

הרבי – בתורה 'ואת העורבים^{מי}' – הרבי לא מדבר רק לעניין התפילה ששם הצדקה מרחבת הפתח, הרבי נוקט בלשון 'עבודת השם'! אדם שרוצה להיכנס בעבודה, בדרך, עליו לפתוח את הדלת על מנת שיוכל להיכנס לדרך העבודה! ולמרות שהוא פתח כבר את הדלת, בכל זאת הוא צריך לפתוח יותר ויותר!

הרבי לא מדבר רק מעבודת התפילה, אלא כל עבודה – כל עבודה שאדם חפץ לעשות, עליו לפתוח את השערים – להיכנס לתוככי העבודה! וכיצד? על-ידי צדקה!

הערות ומראי מקומות

צדקה, כּדי להרחיב פּתח הקדוּשה שצריך לעשות בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו פּל-כּף לְכַנס בָּהֶם".

מה.. מס' תענית דף ב' ע"א.

מו.. תורה ד' תנינא,

אם הוא כבר פתח – הרי שעל-ידי הצדקה הדלתות ייפתחו עוד יותר, פתח רחב יותר! הצדקה פותחת ומרחבת!

ראו יהודים יראי השם, בעת שהם עסקו בעבודת השם; לפני שנטלו ידיהם לסעודה – נתנו צדקה; בעת שפנו לישון – נתנו צדקה; הכל סביב עניין הצדקה – 'עבודת הצדקה'!

לפי הטף

– על ידי שאוחז ב'משפט', בכך הוא זוכה ל'בכורה' – 'תפילה'! כמו שכתוב (בראשית מ"ז): **וַיִּכְלֹל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אָחָיו לְחֶם** – כלומר על ידי צדקה – **לְפִי הַטֶּף**."

כמו (יחזקאל כ"א): **"הַטֶּף אֶל דְּרוֹם"** (לשון דיבור), זהו פסוק – ושם הוא מלשון 'דיבור', ויכלכל יוסף – לפי 'הטף' – דיבור! בהתבודדות, אז זוכה האדם שיש לו דיבורים, אם רוצים לזכות לדיבורים בהתבודדות – ה'צדקה' היא זו שמועלת לזכות להתבודדות כדבעי!

מכאן נמצאנו למדים שיוסף הצדיק – לא רק שהוא נתן צדקה, אלא הוא גם דיבר, הוא דיבר דיבורים לה' יתברך, הרבי הרי מפרש "לפי הטף" – שהיו לו דיבורים!

בתורה ל"ד"מ מביא הרבי את הפסוק שכתוב אצל יוסף: "דברים המתיישבין על הלב", "כפי כן לבי", היו לו דיבורים!

הערות ומראי מקומות

מז... שם אות ח': "וְזֶה שְׁכָתוֹב אֶצֶל יוֹסֵף: 'כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם, וּפְרֹשׁ רִשִׁי: 'כְּפִי כֵן לְבִי. הִינּוּ שֶׁהָאִיר הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ, בְּוָאוֹ שְׁלוֹ. שֶׁהָאִיר פִּי יְדַבֵּר חֻכְמוֹת, בְּהַגוֹת לְבִי תְבוּנוֹת. וְכַתִּיב בּוֹ: 'וַיְדַבֵּר עַל לִבִּים, פֶּרֶשׁ רִשִׁי: 'דְּבָרִים הַמְתִּישְׁבִּין עַל הַלֵּב. הִינּוּ שֶׁהָאִיר הַנִּקְדָּה כְּלִיּוֹת שְׁלוֹ, בְּלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל."

כז פרשת כי תשא תשל"ד

כתוב "לפי הטף", הינו שהיה שגורה תפלתו בפיו על-ידי הצדקה, הלא זה אמור על יוסף; בזכות הצדקה שנתן ליעקב ולשבטים, היו לו דיבורים! נהייתה "שגורה תפלתו בפיו"!

גם פה ניתן לראות זאת – כל דבר היה אצלם 'עבודה', הכל היה נראה אחרת – עבודת השם באמת!

ועל ידי הצדקה שעשה – יוסף נתן צדקה – נתן לו יעקב, שהוא בחינת משפט, את הבכורה שהוא בחינת תפלה, כמו שכתוב: "ואני נתתי לך שכם", 'אני' דיקא, שהוא בחינת משפט.



ציון במשפט תפדה

(שם אות ה') ועקר של המחשבות זרות הם על-ידי קלקול המשפט, בעבודת השם, כשבאים לאדם מחשבות זרות, הכל בא מקלקול המשפט, המשפט מקולקל.

פי משפט הוא בחינת עינין. כמו שכתוב (בראשית י"ד): "ויבואו אל עין משפט". זה בחינת (דברים ל"ג): "עין יעקב", אצל יעקב כתוב 'עין', ובמשפט כתוב 'עין', שם כתוב 'עין' – וכאן מפרש זאת הרבי בניקוד 'עין'.

ועל-ידי קלקול המשפט בא קלקול לעינין, כמו שכתוב "פי השוחד יעור עיני חכמים", 'שוחד' מסמל הרי את 'קלקול המשפט' – והוא יעורר עיני חכמים, העיניים מתקלקלים, נהיה קלקול לעיניים!

זה בחינת מחשבות זרות שבתפילה, שהם עננין דמכסין על עינין, כמו שכתוב: ספתה בענן לך" וכו', הענן מכסה את העיניים, אלו הם קליפות – מחשבות זרות, ומהיכן הם לקוחים? מקלקול המשפט!

וְלַעֲתִיד שִׁיתֶקֶן בְּחֵינַת מְשֻׁפֵּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה" – פרק א' בישעי' עוסק ומדבר על "רודף שלמונים, יתום לא ישפטו, וריב אלמנה לא יבוא עליהם", המשקים מהולים במים, הכל מדובר מענייני ממון, לכן אנחנו שרויים בגלות! אבל לעתיד לבוא אזי "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" – פזר ממוןך לצדקה ובכך תקרב את הגאולה השלימה!

כרם כל העבודות הללו, אם יש בהם חשש גזילה, הקדוש ברוך הוא שונא אותם, "שונא גזל בעולה" – אתה נותן צדקה מכסף שאינו שלך, דע שהקב"ה שונא זאת! אתה משתמש עם ממון חבריך לצדקה?! אדם שחפץ לעשות מצווה, לקנות אתרוג וכדו', ולהשתמש בכסף שאינו שלו, הוא יגנוב כסף ויקנה אתרוג נאה, הקב"ה אומר לאדם כזה: "אינני חפץ בעבודתך!".

החשיבות של כל דבר היא רק בתנאי שהדבר נעשה "במשפט", שלא יהיה אפילו חשש קל של גזילה. וכיצד זוכים לכך? על-ידי צדקה! אדם שעוסק במצוות צדקה כבר זהיר יותר בממון חברו!

אומר הרבי: אֲזִי יִתְעַבֵּר עֲנַנִּין דְּמַכְסִּין עַל עֵינָא. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן", לעתיד לבוא תהיה כזו מין התגלות, יראו את ה' 'עין בעין', מדוע? בגלל שאז המשפט יהיה מתוקן! יהיה 'עין משפט', לא יהיה שום קלקול במשפט ויקוים מה שכתוב: "עין בעין יראו"!

על-ידי 'תיקון המשפט' – שלא ירמו אחד את השני, לא יגנובו זה מזה – על-ידי-זה תהיה ההתגלות לעתיד לבוא!

קודם לכן אומר הרבי^מ: "משפטיך למלך תן" – זהו פסוק בתהילים פרק ע"ב המדבר ממשיח: "ישפוט עניי עם, יושיע לבני אביון"; כל מעלתו של משיח תהיה על ידי זה – שלא יהיו שום גזילות, שלא יגנובו וירמו אחד את

כט פֶרֶשֶׁת כִּי תִשָּׂא תִשְׁלֹ"ד

השני; או אז יהיה כזה מין "עין בעין", יראו את התגלות אלוקותו "עין בעין"! כשלא יהיה פגם ב"עין משפט" יהיה כזה מין "עין בעין"...

וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא יוֹסֵף: בֶּן פְּרֵת עָלֵי עֵינָי, הלא ליוסף היו עיניים מאירות, עיניים יפות – "בן פורת עלי עין", מדוע הוא זכה לכך? כי הוא זכה למשפט ולצדקה, לתפילה ולבכורה, לכן הוא היה "בן פורת עלי עין"!

הרבי הרי אומר שה'מחשבות זרות' – הם 'עננין'; ישנו פסוק במגילת איכה: "סכותה בענן לך מעבור תפילה", התפילות אינם יכולות לעלות לפני כסא הכבוד, יש ענן שמכסה עליהם; מהו הענן שמונע את עליית התפילות? אלו הם המחשבות זרות! זהו כזה מין 'ענן', כזה מין 'חושך', והם אלו שמונעים מהתפילות לעלות לפני כסא כבודו.

מהיכן באים המחשבות זרות? אומר הרבי: 'מקלקול המשפט; ב'ענייני ממונות' נדרשים לנהוג בזהירות יתירה, רואים הרי לענן פרוטה ש"דין פרוטה כדין מאהמט"! . הגמרא אומרת שאם אחד נשבע בענייני ממונות, אפילו שווה 'פרוטה' – הוא חייב לנסוע עד 'מדי', ולהוזיל מכיסו 'אלפי דולרים' על מנת להחזיר את ה'פרוטה'!

רואים ש'דיני ממונות' זה נורא, געוואלד! ואין כל נפקא מינה בין אם זה מעט או הרבה – אם זה שווה פרוטה יש בזה כבר דין גזילה.

כשזוכים לעיניים טהורות לפני הקב"ה – עם עיניים נקיות זוכים ל"עין בעין יראו", אין מחשבות זרות, ה'ענן' איננו; הענן מחשיך הרי את עיני האדם, "עננין דמכסין על עינין", הם מחשיכים את העיניים!

עיניים הכוונה גם ל'עיני השכל', לאדם יש עיני השכל; אדם שעניו נקיות וטהורות, הוא לא עיוור, ודאי ששכלו הוא שכל אחר לגמרי! "עיניים על שם החכמה נאמר", ממילא גם תפילותיו הם בצורה שונה לגמרי!

הרבי הרי מזכיר זאת מקודם¹, שצריך לקבל את התפילה על ידי יוסף – שמירת הברית, ואז יכולים על-ידי התפילה ללחום מלחמות ולכבוש מלחמות!

אשר-על-כן כל אחד – וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְכוֹן בְּתַפִּילָתוֹ, שִׁיקְשֶׁר עֲצָמוֹ לְצַדִּיקִים שְׁבִדוֹר, (שם אות ו') נ².

פי כָּל צַדִּיק שְׁבִדוֹר הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה מְשִׁיחַ, זהו גם כן חידוש אצלנו – כשאומרים "צדיק שבדור" אין הכוונה רק 'בדור הזה', "צדיק שבדור" יכול להיות של 'כמה דורות', וגם של הדור הזה³!

כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ, שֶׁהַצַּדִּיקִים קוֹרִין זֶה לְזֶה מֹשֶׁה, כְּמוֹ מֹשֶׁה שְׁפִיר קְאָמְרֵת⁴, הרי "שפיר קאמרת" פירושו: "הוא מדבר כראוי", הוא יודע להתפלל היטב – "שפיר קאמרת!".

הערות ומראי מקומות

נ... אות ב'.

נא.. רצ"ל כי הם שומרי הברית באמת, עיין ליקוטי עצות ערך תפלה אות ד'. וז"ל בליקוע"צ (עצות המבוארות מרבי שמשון בארסקי) שם: "אי אפשר לזכות לתפלה בשלמות רק על ידי שמירת הברית בשלמות. היינו, שמירת המח מהרהורים רעים וממחשבות רעות בכל האופנים, ובפרט מהרהורי זנות. וכיון שלשמירת הברית בשלמות זוכה רק צדיק האמת, מחמת זה צריך כל אדם לקשר עצמו בתפלתו לצדיק האמת, כי רק צדיק האמת הזוכה לשמירת הברית בשלמות, יכול מחמת זה, להעלות כל תפלה למקום שצריכה לגעת, היינו להשם יתברך. ועל ידי שצדיקי אמת מעלים תפלות ישראל להשם יתברך, יבוא משיח ותבוא הגאולה השלמה ברחמים רבים".

נב.. עיין עלים לתרופה – מכתבי רבי נחמן מ'טולטשין, מכתב א': "...וְהַיּוֹם לְמַדְתִּי הַמְּאָמֵר הַקָּדוֹשׁ (לקוטי מוהר"ן כ"ג): 'הַעֲקֵר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, לְהַתְקַשֵּׁר לְהַצַּדִּיק שְׁבִדוֹר וּלְקַבֵּל דְּבָרָיו עַל כָּל אִשָּׁר יֵאמֵר כִּי הוּא זֶה דְּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל וְכוּ'". וְכִבֵּר מִנַּח כָּל לְבַדִּינוּ אִשָּׁר כָּעַת הוּא הַצַּדִּיק שְׁבִדוֹר אֲדוּמוֹר זְצוּק ל'. וַיֵּשׁ בְּזֶה דְּבוּרִים הַרְבֵּה לְבָאֵר". [עיי' גם שער מאמרי רז"ל להאריזו"ל מס' עירובין דף נ"ט ע"ב ענין רבי פרידא "דנוכה את וְדָרְךְ לְעֵלְמָא דַּתִּי", עיי"ש].

פרשת כי תשא תשל"ד לא

צריך כל אחד לכוון בתפילתו שיקשר עצמו לצדיקים שבדור.

ומשה זה בחינת משיח, כמו שכתוב: "עד כי יבוא שילה" – דא משה משיח, שיל"ה עולה בגמטריא משה^נ.



ויקם משה את המשכן

ממשיך הרבי ואומר: וְכָל תְּפִלָּה וְתַפְלָה שְׁכָל אֶחָד מִתְּפִלֵּל הוּא בְּחִינַת אֵיבָר מֵהַשְּׂכִינָה, כל תפילה שבר ישראל מתפלל הוא 'בחינת איבר מהשכינה', מכאן ראייה ש'כל התפילות' צריכים התקשרות לצדיקים – לא רק 'שלש תפילות' שחז"ל קבעו, אלא על כל דבר שיהודי מבקש מהקב"ה – כל פעם שהוא מדבר דיבורים לה' יתברך הוא הרי מתפלל, 'תפילה'! ולכן עליו לקשר עצמו בתפילתו לצדיק, "וכל תפילה ותפילה!".

(רמ"ב: מהו המקור לכך שכל העבודות, תורה, מצוות, וכו', צריכים לעשותם ב'התקשרות לצדיקים')? כפי הנראה המקור הוא בתורה זו, שהרי אין שלימות למצווה ללא התקשרות לצדיקים וכפי שהרבי מלמדנו בתורה זו; מכאן יש ראייה חזקה לכך – אדם שלא אוחז בתפילה כראוי, בשלימות, בשמירת הברית כראוי – אומר הרבי: שיקשר עצמו לצדיק!

מאחר ואתה לא אוחז בדרגות הללו, והצדיק כן אוחז בהם, הרי שב'התקשרות' שמקשר עצמו לצדיק קודם התפילה – בזה הוא נותן כח לתפילתו שתהיה יותר בשלימות!

למרות שתפילתו אינה כראוי – רואים הרי שיש 'כח' גדול להתקשרות! וכן בשאר מצוות, בלימוד התורה, כל דבר שבקדושה, אפילו אדם שהוא

הערות ומראי מקומות

עצמו רחוק מלעשות את הדבר בשלימות, הרי שבהתקשרות ל'צדיק השלם' – הוא זוכה לשלימות יתירה!¹

בדיוק כמו בתפילה – במה שונה תפילה משאר דברים? ! האם רק בתפילה מועילה התקשרות לצדיק ובשאר דברים שבקדושה לא? ! אם אני עדיין רחוק מתפילה, עדיין אני לא אוהז בבחינת 'יוסף' – 'שמירת הברית' שנצרכת לתפילה כדי שתהיה "כלי זיין" לכבוש מלחמות – עדיין אינני אוהז בדרגה זו; עליי לקשר תפילתי לצדיק שכן אוהז בדרגה זו, ועל-יד-זה תהיה לתפילתי שלימות יתירה! וכן בשאר דברים שבקדושה, שאר עבודות!

הרבי ידבר בהמשך מ'לימוד התורה' – "וכל התורה שאדם לומד לשמור ולעשות", הרבי מדבר גם על 'צדקה', על 'משפט'. בתורה זו מדבר הרבי על תפילה, תורה, צדקה, משפט, כולם הם עניין אחד!



וְכָל תְּפִלָּה וְתַפְלָה שֶׁפָּל אֶחָד מִתְּפִלָּל הוּא בְּחִינַת אֵיבָר מֵהַשְּׂכִינָה, שֶׁהֵם אַבְרֵי הַמְּשָׁפָן, שְׂאִין שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְאַעְלֵא שִׁיפָא בְּשִׁיפָא כָּל חֵד לְדוּכְתִיָּה, אִף אֶחָד – שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל – יִהְיֶה מִי שִׁיָּהִיָּה, אִפִּילוּ גְדוֹל הַדּוֹר, אִינוּ יָכוֹל "לְאַעְלֵא שִׁיפָא בְּשִׁיפָא", אֶלָּא מֹשֶׁה בְּלַחֲוֹד – רַק מֹשֶׁה לְבַד!

הערות ומראי מקומות

נד.. עיין ליקוטי הלכות הל' בציעת הפת ה' אות כ"ג: "...על-פי הנ"ל מבאר שצריך כל אדם לכוון דעתו תמיד, בפרט בעת עוסקו בתורה ומצוות, שיהיה נמשך עליו ההארה מהצדיק האמת שעוסק תמיד לעורר ולהאיר שרשי נשמות ישראל על-ידי עסקו בתורה כנ"ל, כי זה דווע ומוכן לכל שאף-על-פי שהצדיק עוסק להביא הארה והתעוררות אפלו לפושעי ישראל, אף-על-פי-כן בודאי צריכין לזה גם אתערוותא דלתתא מהאדם עצמו, בבחינת אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ כידוע. וכל מה שהאדם מכוון דעתו לזה ביותר, ועוסק בתורה ביותר, בודאי נמשך עליו הארה ביותר, עד שייזכה לשוב לה' יתברך בשלמות".

פרשת כי תשא תשל"ד לג

הרי בדורו של משה חי גם בצלאל, מעלתו של בצלאל הייתה מופלאה, וכן שאר כל הצדיקים, אהרן הכהן, בני אהרן, היו צדיקים, היו שבעים זקנים, כולם בעלי רוח הקודש, משה מינה אותם לשרים, אולם אף אחד מהם לא יכול היה להקים את המשכן, רק משה רבינו לבד!

הרבי נוקט בלשון "שאינ שום אחד מישראל", הפירוש הוא – אפילו הגדול שבישראל – כי אם משה רבינו, ויקם משה את המשכן!.

בְּשִׁבִיל זֶה צָרִיךְ לְהִבְיֵא וּלְקַשֵּׁר כָּל הַתְּפִלוֹת לְצַדִּיק הַדּוֹר, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב: "וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה". וְהוּא יוֹדֵעַ לְאַעְלֵא שִׁיפָא בְּשִׁיפָא וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ קוּמָה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב: "וַיִּקֶּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן".

מובא בספרים הק', שכל אחד מישראל, החלק שנידב למשכן – היה כפי 'עבודתו'! לא רק במובן הגשמי; אחד נידב 'קרבן נחושת', אחד נידב 'אונקייית זהב', זה נתן 'כך' וזה 'כך'; אלא הנדבה תלויה הייתה ב'עבודה' של כל אחד; המצוות והמעשים הטובים שכל אחד עשה – הם היו חלקו במשכן!

לאמיתו של דבר הפירוש הוא לא רק כלפי תפילה, אלא כל דבר טוב, כל מצוה שיהודי עושה – בזה הוא נותן את חלקו למשכן!

בחיי מוהר"ן מובא^י שפעם אחת השתמש הרבי עם 'עבודה' של אחד התלמידים – כזה מין השגת אלוקות, הרבי השתמש עם 'עבודה' של אחד מאנשיו, עם זה השתמש הרבי! הרי שלא רק 'תפילות', אלא כל 'דבר שבקדושה'!

ממשיך הרבי ואומר: וְכָל הַתּוֹרָה שְׂאֵדָם לְזִמְד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת – מכאן הוכחה ברורה שגם בתורה צריכים התקשרות לצדיק!

הערות ומראי מקומות

נה.. אות של"ו: "ספר עם אנשי שלומנו, ואמר שזה יום שלישי שעמד על דבר אחד, הינו על איזה השגה, ולא הייתי יכול להשיגה, עד שהשתמשתי באיזה עבדא מאחד מאנשי שלומנו, ועל ידי זה עמדתי על הדבר והשגתי ההשגה".

כָּל הָאוֹתוֹת – של התורה – הֵם נִיצוּצֵי נְשָׁמוֹת, כל אות היא ניצוץ נשמה,
 אלא מאי? כל זה בתנאי שהלימוד הוא על מנת 'לשמור ולעשות'! אולם אם
 הלימוד אינו על מנת לשמור ולעשות, זה לא כך; כשלומדים על מנת לזכות
 לשמור ולעשות – אומר הרבי – כל האותיות הם ניצוצי נשמות! — (חסר

המשך)

חלק מהוצאות הקונטרס נתרמו ע"י החפץ בעילום שמו לעילוי
 נשמת מרת מרים בילא בת ר' יעקב ת.נ.צ.ב.ה.